

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 215/2018
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Α')**

Συνεδρίαση της 27ης Νοεμβρίου 2018

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Ανδρέας Χαρλαύτης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαριτάκη, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Κωνσταντίνος Κηπουρός, Αγγελική Καστανά, Ευσταθία Τσαούση, Παναγιώτα-Ελευθερία Δασκαλέα- Ασημακοπούλου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Αγγελική Καστανά, Νομική Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθμός ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμό πρωτ. ΔΚΠΓ0002485ΕΞ2018/8-2-2018 του Υπουργείου Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας, Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Περιουσίας και Κοινωφελών Περιουσιών, Διεύθυνση Κοινωφελών Περιουσιών, Τμήμα Γ'- Σχολαζουσών Κληρονομιών.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται αν ο περιορισμός – κώλυμα, που προβλέπεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 17 του ν. 4182/2013, καταλαμβάνει και τα φυσικά πρόσωπα, τα οποία είχαν διοριστεί με τις προγενέστερες του ν. 4182/2013 διατάξεις και δεν έχουν ολοκληρώσει το έργο τους με την υποβολή και την έγκριση της οριστικής λογοδοσίας.

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α') γνωμοδότησε ως εξής :

Ιστορικό

Στο ερώτημα της Υπηρεσίας, όπως αυτό συμπληρώθηκε με το με αριθμό πρωτ. 48486/20-8-2018 έγγραφο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Ο Χ.Π, δικηγόρος Αθηνών, υπέβαλε αίτηση εγγραφής στο μητρώο του άρθρου 16 του ν. 4182/2013, δηλώνοντας ότι δεν είναι διορισμένος σε άλλη υπόθεση που εκκρεμεί και η αίτησή του έγινε δεκτή. Με τη με αριθμό 6700/602/29-10-2014 απόφαση της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής ο προαναφερόμενος διορίστηκε κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομιάς και αποδέχτηκε τον διορισμό του.

2. Στη συνέχεια, η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου με το με αριθμό πρωτ. 752101/24-1-2017 έγγραφό της ενημέρωσε την ερωτώσα Υπηρεσία ότι ο συγκεκριμένος δικηγόρος είναι διορισμένος από το 1991, ως εκτελεστής σε υπόθεση κοινωφελούς περιουσίας, αρμοδιότητάς της, χωρίς να έχει ολοκληρώσει το έργο του. Σε πρόσφατο, δε, έγγραφό της, η ίδια Υπηρεσία, διευκρινίζει ότι με τη με αριθμό 1044181/1875/0011/11-6-1991 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ο ανωτέρω διορίστηκε, μετά από αίτησή του, εκτελεστής διαθήκης της Ο.Σ. Κατά τη διάρκεια άσκησης των καθηκόντων του έχει ζητήσει δύο φορές την ερμηνεία της διαθήκης από το Εφετείο Αθηνών και εκδόθηκαν οι με αριθμό 9393/1996 και 1504/2013 αποφάσεις του δικαστηρίου αυτού. Μετά δε την έκδοση της με αριθμό 2013/2014 απόφασης του Αρείου Πάγου, με την οποία απορρίφθηκε αναίρεση κατά της δεύτερης εφετειακής απόφασης, έχει ξεκινήσει την διαδικασία εκποίησης των ακινήτων της κληρονομιάς, κατ' άρθρο 24ν.4182/2013.

3. Κατόπιν των παραπάνω η Υπηρεσία προβληματίζεται αν έχει νομίμως χορήσει ο δεύτερος διορισμός, ενώ δεν έχει υποβληθεί προς έγκριση η τελική λογοδοσία για τον πρώτο διορισμό και υπέβαλε το εξεταζόμενο ερώτημα.

Νομοθετικό πλαίσιο

4. Στις διατάξεις των άρθρων 16 παρ. 1 και 2, 17 παρ. 3, 18 παρ.1, 82 παρ.1 και 8 και 102 του ν. 4182/2013 Κώδικας κοινωφελών περιουσιών, σχολαζουσών κληρονομιών και λοιπές διατάξεις (Α' 185), ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 16.

«1. Στο Υπουργείο Οικονομικών καταρτίζεται και τηρείται Μητρώο φυσικών και νομικών προσώπων, από το οποίο επιλέγονται με κλήρωση που διενεργεί η αρμόδια αρχή, τα πρόσωπα που διορίζονται από αυτήν ως εκκαθαριστές κοινωφελών περιουσιών και εκτελεστές διαθηκών, όταν δεν ορίζονται από τη συστατική πράξη ή παρίσταται ανάγκη αντικατάστασης των οριζομένων, καθώς και οι κηδεμόνες σχολαζουσών κληρονομιών...

2. Στο Μητρώο εγγράφονται, με αίτησή τους και εφόσον δεν συντρέχουν στο πρόσωπο τους τα κωλύματα της παραγράφου 1 του άρθρου 18:

α) δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, λογιστές και φοροτεχνικοί, πτυχιούχοι ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της ημεδαπής ή ισότιμων αναγνωρισμένων της αλλοδαπής, με πενταετή τουλάχιστον εμπειρία και

β) νομικά πρόσωπα με την εταιρική μορφή και αντικείμενο την παροχή νομικών ή οικονομικών υπηρεσιών ...

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται η διαδικασία γνωστοποίησης και υποβολής αίτησης από τους ενδιαφερόμενους για την εγγραφή στο Μητρώο, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την κατάρτιση του Μητρώου.....».

Άρθρο 17.

«1....2.... 3....Φυσικά πρόσωπα που διορίζονται κατά τις διατάξεις των άρθρων 16 έως 21 δεν επιτρέπεται να διορισθούν εκ νέου πριν την έγκριση της οριστικής λογοδοσίας επί του έργου τους...».

Άρθρο 18

«1. Δεν διορίζονται εκκαθαριστές περιουσιών ή εκτελεστές διαθηκών ή διοικητές ιδρυμάτων :α) οι ανήλικοι , β) όσοι τελούν υπό δικαστική συμπαράσταση, πλήρη ή μερική που εμποδίζει την άσκηση των καθηκόντων τους, γ) όσοι έχουν πτωχεύσει κα δεν έχουν αποκατασταθεί καθώς και όσοι έχουν τεθεί σε αναγκαστική διαχείριση και δ) όσοι έχουν καταδικαστεί για κακούργημα ή πλημμέλημα από δόλο σε ποινή φυλάκισης μεγαλύτερη των τριών (3) μηνών...»

Άρθρο 82

«1. Όπου δεν ορίζεται διαφορετικά, οι διατάξεις του Κώδικα εφαρμόζονται και στις κοινωφελείς περιουσίες που υφίστανται κατά της έναρξης ισχύος του, ανεξάρτητα από τον τρόπο σύστασής τους ...8. Με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στις λοιπές διατάξεις του παρόντος κώδικα, από την έναρξη ισχύος αυτού, καταργούνται:

α) ο α.ν. 2039/1939 (Α΄ 455), β) το ν.δ. 430/1970 (Α΄25), γ) ο ν. 455/1976 (Α΄ 277), δ) το β.δ. 18.9-20.10/1947 (Α΄ 223)...».

Άρθρο 102

« Η ισχύς των άρθρων 1 έως 82 αρχίζει δύο μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος Κώδικα στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως...».

5. Εξ' άλλου, κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 16 παρ. 2 του ν. 4182/2013, εκδόθηκε η με αριθμό ΔΚΠ1198619ΕΞ 2013/30-12-2013 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών στην οποία, ορίζονται, τα εξής:

1. Στο μητρώο εκτελεστών διαθηκών, εκκαθαριστών, διαχειριστών κοινωφελών περιουσιών ή ιδρυμάτων και κηδεμόνων σχολαζουσών κληρονομιών που συστάθηκε στη Διεύθυνση Κοινωφελών Περιουσιών του Υπουργείου Οικονομικών έχουν δικαίωμα υποβολής αίτησης για εγγραφή τα αναφερόμενα στο άρθρο 16 παρ. 2 του ν. 4182/2013 πρόσωπα και συγκεκριμένα:

α) δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, λογιστές και φοροτεχνικοί, οι οποίοι είναι πτυχιούχοι ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της ημεδαπής ή ισότιμων αναγνωρισμένων της αλλοδαπής και οι οποίοι έχουν πενταετή τουλάχιστον εμπειρία...

2. Η αίτηση είναι διαθέσιμη στα γραφεία της Διεύθυνσης Κοινωφελών Περιουσιών και στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών (www.minfin.gr). Ενότητα: Αποφάσεις και Εγκύκλιοι Υποενότητα: Υπ. Οικονομικών), καταληκτική δε ημερομηνία για την υποβολή της είναι η 31^η Οκτωβρίου κάθε έτους....

3. Η Διεύθυνση Κοινωφελών Περιουσιών διενεργεί έλεγχο των δικαιολογητικών των ενδιαφερομένων και κατά το πρώτο δεκαπενθήμερο του Δεκεμβρίου κάθε έτους καταχωρεί στο μητρώο, κατ' αλφαβητική σειρά και ανά νομό επαγγελματικής έδρας, τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που πληρούν τις προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου.

4. Μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου κάθε έτους, η Διεύθυνση Κοινωφελών Περιουσιών του Υπουργείου Οικονομικών αποστέλλει σε κάθε Αποκεντρωμένη Διοίκηση το τμήμα του επικαιροποιημένου Μητρώου, που περιλαμβάνει τα πρόσωπα που έχουν την επαγγελματική έδρα ή την κατοικία τους στις περιφέρειες που υπάγονται στην οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

5. Η αρμόδια αρχή προϋπολογίζει τις ανάγκες της σε διοριστέους από το Μητρώο και προβαίνει σε επιλογή διπλάσιου αριθμού από τις προϋπολογισθείσες ανάγκες. Η επιλογή γίνεται με δημόσια κλήρωση, η οποία διενεργείται από κάθε αρμόδια αρχή μέχρι την 31^η Ιανουαρίου κάθε έτους, ενώπιον του οικείου Συμβουλίου Κοινωφελών Περιουσιών...

Στην κλήρωση δεν συμμετέχουν όσα φυσικά πρόσωπα έχουν διορισθεί ήδη και δεν έχει εγκριθεί η οριστική λογοδοσία επί του έργου τους....

6. Η κλήρωση γίνεται με κάθε πρόσφορο και αξιόπιστο τρόπο που διαθέτει η Υπηρεσία, όπως με χρήση εφαρμογής Η/Υ ή με επιλογή συγκεκριμένου κλήρου.

7. Μετά την ολοκλήρωση της κλήρωσης καταρτίζεται πίνακας των κληρωθέντων με τη σειρά που αυτοί κληρώθηκαν, ο οποίος αναρτάται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών και της αρμόδιας αρχής... Κάθε φορά που παρίσταται ανάγκη διορισμού, η αρμόδια αρχή προβαίνει στον διορισμό φυσικού ή νομικού προσώπου από τον ως άνω πίνακα ακολουθώντας τη σειρά αναγραφής στον πίνακα...»

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος από την ερωτώσα Υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

6. Στο άρθρο 16 του ν.4182/2013 προβλέπεται η κατάρτιση και τήρηση Μητρώου στο οποίο εγγράφονται, μετά από αίτησή τους, πρόσωπα, φυσικά ή νομικά, που επιθυμούν την άσκηση καθηκόντων εκτελεστών διαθηκών, εκκαθαριστών και διαχειριστών κοινωφελών περιουσιών ή ιδρυμάτων και κηδεμόνων σχολαζουσών κληρονομιών. Η αναγραφή στο Μητρώο έπεται από αίτηση των ενδιαφερομένων διασφαλίζει ότι τα πρόσωπα αυτά θα απασχοληθούν με τη βούλησή τους, ενώ ο διορισμός τους μετά από κλήρωση εγγυάται διαφάνεια κατά τη διαδικασία επιλογής και ίσες ευκαιρίες διορισμού για όλους τους εγγεγραμμένους (βλ. αιτιολογική έκθεση). Λεπτομέρειες για την κατάρτιση του Μητρώου προβλέπονται στην προαναφερόμενη απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

7. Περαιτέρω, στα άρθρα 17 παρ. 3 και 18 του ίδιου νόμου (4182/2013), προβλέπονται περιορισμοί και κωλύματα διορισμού στα καθήκοντα εκτελεστών διαθηκών, εκκαθαριστών και διαχειριστών κοινωφελών περιουσιών ή ιδρυμάτων. Οι ίδιοι περιορισμοί και κωλύματα ισχύουν και για τον διορισμό κηδεμόνων σχολαζουσών κληρονομιών, κατά νομοθετική παραπομπή του άρθρου 62 παρ. 1 του ν. 4182/2013.

Ειδικότερα και όσον αφορά στη διάταξη του άρθρου 17 παρ. 3 με αυτή προβλέπεται ότι δεν επιτρέπεται να διοριστούν στα παραπάνω καθήκοντα εκ νέου φυσικά

πρόσωπα που έχουν ήδη διοριστεί και δεν έχουν ολοκληρώσει το έργο τους με την υποβολή και έγκριση της οριστικής λογοδοσίας. Με τον συγκεκριμένο περιορισμό-κώλυμα ο νομοθέτης, προφανώς, επιδιώκει πριν την ανάθεση νέων καθηκόντων να έχει αποδεσμευθεί το πρόσωπο από προηγούμενα καθήκοντα και με την έγκριση της οριστικής λογοδοσίας να έχει εμμέσως, πλην σαφώς, επιβεβαιωθεί και η ορθή εκπλήρωση των καθηκόντων του.

Επίσης, υποστηρίζεται, ότι με το κώλυμα αυτό επιδιώκεται η αποφυγή της επιβάρυνσης του φυσικού προσώπου, που έχει διορισθεί στα καθήκοντα εκτελεστή διαθήκης ή εκκαθαριστή ή διαχειριστή κοινωφελούς περιουσίας ή ιδρύματος ή κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομιάς, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4182/2013, με τη φροντίδα της διοίκησης περισσότερων υποθέσεων γεγονός που κατά τεκμήριο εμποδίζει, λόγω του φόρτου της απαιτούμενης εργασίας, την ταχεία και αποτελεσματική εκπλήρωση των καθηκόντων του (βλ. Γεωρ. Λέκκα «Η σχολάζουσα κληρονομιά» εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλα σελ. 186).

8. Από τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 82 παρ. 1 του ν. 4182/2013 προκύπτει ότι οι διατάξεις του Κώδικα εφαρμόζονται όχι μόνο σε περιουσίες που θα συσταθούν μετά την έναρξη ισχύος του, δηλαδή μετά την 11-11-2013 (άρθρο 102 του ν.4182/2013, σε συνδυασμό με το ΦΕΚ. Α'185/10-9-2013), αλλά και στις υφιστάμενες ήδη περιουσίες, ανεξαρτήτως του χρόνου και του τρόπου έγκρισης της σύστασής τους.

Έτσι, για την εκποίηση ακινήτων της κοινωφελούς περιουσίας του ερωτήματος εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 24, για δε τη λογοδοσία θα εφαρμοστεί η διάταξη του άρθρου 31.

Περαιτέρω, εφ' όσον η ολοκλήρωση του έργου του εκτελεστή διαθήκης ή εκκαθαριστή ή διοικητή κοινωφελούς περιουσίας, θα πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα, τα εν λόγω φυσικά πρόσωπα κωλύονται να αναλάβουν νέα συναφή καθήκοντα, σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 3. Και ναι μεν, από τη γραμματική διατύπωση της διάταξης αυτής, μπορεί να θεωρηθεί ότι αφορά μόνο στα φυσικά πρόσωπα που διορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του νέου νόμου (ν.4182/2013) τυχόν, όμως, εξαίρεση από την εφαρμογή της των φυσικών προσώπων, που έχουν διοριστεί σύμφωνα με τις προγενέστερες του ν.4182/2013 διατάξεις, θα είναι ανατιολόγητη, θα συνιστά ιδιαίτερα συσταλτική ερμηνεία της

διάταξης αυτής και θα είναι αντίθετη με τον σκοπό και το πνεύμα του νόμου. Είναι σαφές, ότι ο νομοθέτης εκφράστηκε πολύ στενότερα από το σκοπό που ήθελε να εξυπηρετήσει με τη ρύθμιση αυτή, για τον λόγο αυτό η εν λόγω διάταξη πρέπει να ερμηνευτεί διασταλτικά.

Κατά συνέπεια, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, το κώλυμα του άρθρου 17 παρ. 3 του ν. 4187/2013, καταλαμβάνει και τα φυσικά πρόσωπα που είχαν διοριστεί με τις προγενέστερες του νόμου αυτού διατάξεις και δεν έχει εγκριθεί η οριστική λογοδοσία τους.

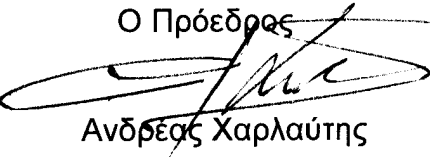
Απάντηση

9. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α') γνωμοδοτεί, ομόφωνα, ως εξής: Η έγκριση οριστικής λογοδοσίας προσώπου που διορίστηκε με τις προγενέστερες του ν.4182/2013 διατάξεις αποτελεί προϋπόθεση εκ νέου διορισμού του, υπό την ισχύ του ν. 4182/2013.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

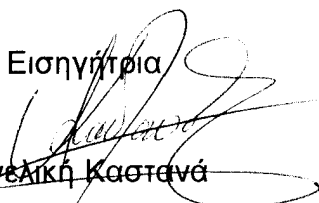
ΑΘΗΝΑ, 29-11-2018

Ο Πρόεδρος

Ανδρέας Χαρλαούτης
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Αγγελική Καστανά
Νομική Σύμβουλος του Κράτους